

8/12 PP. 1-5

2^N 1933Baxalaka
History

A. J. Mahloane

2.56m 4/6 1/2

itaba eoa k'xosi tōa Xa Langa P. P. Rust

K34/12

16-25

District:

Ba Xa Langa ba tšwa xa "Langalibalele" ke xore. Tsatši bona fisa. E be e le Mapono koba Magule Pele xo tšoseng xa bona. Kxosi ya Xa Langa ya pele ke Mabuzo. Mabuzo a tswala Podile. Podile a tswala Masebe. Masebe a tswala Phalana. Phalana a tswala Seritarita. Seritarita a tswala Mapela. Mapela a tswakwa le Makxenene, e be e le bana ba monna e se ba mosadi Makxenene a tswa le Mapela ba ba ka boxosi. Mapela a fenywa Makxenene. Makxenene a chabela xa Mokopane a xuiwa xona ke kxosi ya uthe. Mapela a tswala Selaki, e le morwa wa Mapela pele yo a loketseng setulo ke papaxe Mapela a hwile. Mapela a yo tšea xa Malome a xe Ledwaba, ngwana a malome aye a na tswalela mosimane lebišo ba xaxe bare ke Tsapota. Mapela a nala xoneha Selaki boxosing xo tsene Tsapota. Sechaba sa xana sare xo Mapela sare, o kxosi ya mphoyane, e ka sare Selaki a xochile e le eana kxosi, ba tšewa ke Tsapota. Ba naka Mapela naxeng ya bona xwa buša Selaki.

141 II

K34/12

2

Mapela a chabela xa Mokopane ko
 Makxene e yola a beng a iwa nae
 Makxene a mo amotela ka tle lerato.
 Mapela a ya xa Mokopane le Malea
 morwa wa xaxwe yo monyane. Byall xe ba
 šetše ba beile Selaki xore e be kxosi,
 a seke a buša tlebaka le tetelele,
 a phakiša a hwa, Byale xwa wa tlala
 e kxolo, pula ya seke ya na, ke xe Mapela
 a le kwa xa Mokopane. Sechaba sare arieng
 xe yo bitša kxosi ya rena Mapela a tle a
 xe nešetše pula. Byall ba ya ba nmitša a
 boya, xa a buile le morwa^{wa} xaxwe Malea,
 ya e ba kxosi, e le Mokxalatye. Mapela o be
 a na le barwa ba bararo: Ke e be e le Selaki,
 Rakxotha le Malea. Rakxotha a hwa a na le
 mošimane^{na} a le mengwaxa e sa mo tloxele
 xa Malomeaxe, sebitša la xaxe ke Mokopane.
 Mapela a robala le Mokopane ka ntlong e tle.
 Xe a tsoxa a apara letata la diphekutye, a mo
 apesa ka lona, a muna mo pele batho ba se
 mmone, xe a filla xorong banna ba se ke banna
 ba mmone xe a phail letata la diphekutye
 fela. A sa munele mollo, a nnela
 kxojana, a e ja tša mothšê ko le kxosi.

b. (141)

K34/12

3

Malia ke nqwana a Mapela, rangwane
 a Mankopane. Mapela a hwa xwe busa
 Malia morwa xaxwe yo monyane, rangwane
 a Mankopane, a swaretse Mankopane boxosi.
 Byale Mankopane xe a xodile sechaba sa se
 Malia nea Mankopane boxosi, babo,
 Malia a xana le boxosi. Sechaba sa ena
 le Mankopane; Mankopane a lleka
 Malia naxeng yabo, yena a ya xa
 Mankopane a chabela xona. Kxosi ya
 Xalaka ya e ba Mankopane. Mankopane a
 tswala Masebe. Masebe a tswala Haus
 le Bakeberg. Mantlakane xa e sa le
 Kxosi Kxosi, o tse a ditokelo tsa xo busa
 kwa xa Masebe Alfred. Masebe a rata
 xore Kxosi e le Bakeberg, a nmonthisa.
 dichelete tsa xaxwe mo a epitso, sechaba
 sa xana, xa a ka a fihlutha sechaba ko
 kxetha Kxosi, o le a butisisa ka o tee,
 ka o tee, xore na ba rata mang, bare
 Kxosi ke Hang. Xe batho ba xana Bakeberg, a
 nama Masebe a ithuncha ka raborolo
 batho ba x robetse e le bošexo, xo šitše
 xo ntilo sa se. Xe a bona xore ke ba baatši
 ba ba rataxo Bakeberg.

141
14

K34/12

4

Ke a ipolaili sechaba sa kxobokana xore se nyake kxosi, ba bangwe bare ke Hans, ba ba ngwe bare ke Bakeberg. Bakeberg a tswala Mmanthlakane. Hans a tswala Alfred Masebe. Markus a swanela Alfred Boxosi, ke a xodile a raka Markus, Markus a ya xo Mmanthlakane Damascus, Manthlakane a mo fa serifa sa naka ya xaxwe Markus a hwela Damascus a bolokwe xona, ke a kubile Markus, a koba le basadi ba xate ba 6. A bona ba bona kamoka, a sala le bona ba ba bedi. Alfred areka motoro a thulana le e mangwe a sexwa ke dixalase, a ya dipatalang, byale o thulana le lekxowa le hwile cena o robexile maoto a mabedi o sefala ka ditlata.

Boxosi bya Hans le Bakeberg bo belwe ke makxowa ke sechaba sebaka boxosi. Byale Hans are ke yo ipexa kwa xo Paul Kruger le yo Piet Joubert. Hans a thibetwa ke Mnyaka Krause. Krause a bolela ka lethala la ditlata le Joubert, ditaba tsa xaLanga le ka mo ba xanelang Hans le ka mo ba xanelang Hans le boxosi.

Byale Joubert are ke dila, a tla le mapolo ntiri a xaxwe, Hans a na le bona.

s. (141)

8/12

K34/12

5

Sehloko a re ngwella are sechaba se a nyakexa
 xa Mokopane xo kxetha kxosi, ba bea methaladi
 ka thoko tsohle. Kxosi Bakeberg le Hans ba be be
 dutse dipanekeng xare xa mabolonthiia
 Joubert, sechaba se dutse fase, nune Piet
 Joubert a ema are ba e leng ba Hans xa ba ema
 ba emele mola, ba nana ba ya, lepatata
 la lala, bye! bye! bye! E be e le ba bautai ba
 ba ba emang le yona Hans. Sehloko a ema,
 komosasa, are bale ke basimane re yo kwe
 bakxalabye kwa xae, re o bona xore ba bautai
 ke ba mang. Ba ya Pudi a kxopa le Sehloko a
 le xona, le sechaba kamoka se se beng se
 buswa ke Masebe Mahlaba. Ba ngwala
 ba Hans tsoai la ba la subela.
 Byale Piet Joubert are boxosi ke ba Hans. Sehloko a
 emela Bakeberg ka ba ka la dichelete tse a
 mo faxo; tse di tloketwexa ke papale, xae e
 hwa. Maolela a e ba xona a latela
 Bakeberg. Bakeberg le yona yaba
 kxosi! ke yona taodiso ya dikxosi
 tsa xalaka.

Carlsruhe

A. J. Maploana

Private Bag, via P.P. Rust.

end s 141